

Vlaams
Parlement

Toespraak van Jan Peumans, voorzitter Vlaams Parlement

**ter gelegenheid van 11 juli 2017
Feestdag van de Vlaamse Gemeenschap
Stadhuis Brussel**

Dames en Heren,
Geachte genodigden,

Namens het Vlaams Parlement heet ik u op deze Vlaamse feestdag van harte welkom in het stadhuis van Brussel.

Mesdames et Messieurs,

Chers invités,
C'est avec grand plaisir que je vous souhaite la bienvenue à la Fête de la Communauté flamande.

Meine Damen und Herren,

Ich heisse auch unsere deutschsprachigen Freunde herzlich willkommen.
Wir freuen uns dass Sie unseren Nationalfeiertag mit uns feiern.

Dear ladies and gentlemen of the diplomatic corps,

It is an honour for us to welcome you as the representatives of your country or your community to celebrate with us the National Day of the Flemish Community.

Voor ik aan mijn eigenlijke toespraak begin wil ik mijn dank betuigen aan de stad Brussel omdat we weer te gast mogen zijn in dit prachtige gebouw, het stadhuis van de hoofdstad van Vlaanderen. Dank u wel.

Dames en heren,

Amper een maand geleden berichtten de media overvloedig over verkiezingen in verschillende van onze buurlanden, met name Frankrijk en Groot-Brittannië. Dit voorjaar stond overigens bol van verkiezingen in West-Europa. Ik hoef slechts te verwijzen naar Nederland en naar de stembusgang in enkele Duitse Bundesländer.

Die verkiezingen zorgden soms voor verrassende resultaten, met verstrekkende gevolgen, niet alleen voor de politiek binnen de grenzen van het land in kwestie, maar ook voor de partners binnen de Europese Unie.

De bankencrisis en de vluchtelingenstroom hadden de onderlinge relaties tussen de lidstaten van de Europese Unie al fel op de proef gesteld, het Brexit-referendum en de uitkomst van de verkiezingen in de partnerlanden hebben nog veel meer vragen over de toekomst van Europa opgeworpen.

Het zijn vragen die de Europese instellingen hier in Brussel in de ban houden. Het zijn vragen die ook de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement moeten aanzetten tot reflectie over de rol van Vlaanderen binnen Europa.

Welnu, Vlaanderen moet dat doen vanuit een sterke positie en met de nodige trots, want Vlaanderen blijft zich profileren als een sterke regio binnen Europa. Vlaanderen handhaaft zich de laatste decennia op vlak van economie, cultuur en welzijn steevast binnen de kopgroep van welvarende regio's van Europa.

Het is belangrijk dat we die positie bevestigen en, wat meer is, uitdragen naar de andere Europese regio's. Dat we onze partners in het grote Europese verhaal aansteken met ons positief verhaal.

Want de Europese Unie is niet alleen de optelsom van 27 deelnemende landen, het aantal regio's dat samen van Europa een eenheid in verscheidenheid maakt, ligt veel hoger.

Een precies aantal kan ik op die regio's niet plakken en dat hoeft ook niet. Ik zou ze zelfs niet bij elkaar willen optellen. Samenwerking overstijgt de simpele optelsom. Samenwerking tussen landen geeft een toegevoegde waarde. Samenwerking tussen regio's versterkt Europa op exponentiële wijze.

De verscheidenheid en de kracht van die regio's kan en moet Europa een nieuw elan geven. Daarbij moeten de sterke regio's een voortrekkersrol spelen. Vlaanderen hoort bij die sterke regio's.

Het is dan ook onze taak en onze plicht om antwoorden te geven op de vragen die de laatste jaren gerezen zijn rond het project Europa. Het is ook onze taak om oplossingen aan te reiken, om de succesrecepten van onze bloeiende regio aan te reiken aan andere regio's. En het is onze plicht om onze zwaktes weg te werken door een voorbeeld te nemen aan andere regio's.

Sterktes

Wij kunnen niet ontkennen dat Vlaanderen geografisch gesproken inderdaad maar een kleine plek inneemt op de Europese kaart. Met 6,5 miljoen inwoners leveren we niet eens anderhalve procent van de bevolking van de Europese Unie, die zonder Groot-Brittannië nog altijd rond 450 miljoen burgers verenigt.

Toch speelt Vlaanderen, door zijn cultuur, zijn economische welvaart, zijn dynamiek en zijn diplomatisch vermogen een substantiële rol binnen Europa en daar mogen wij best trots op zijn.

Eeuwenlang verwees het begrip 'Vlaamse meesters' doorheen heel Europa naar onze grote schilders. Onze kunstenaars droegen een reputatie van creatief meesterschap uit. Ook nu nog gaan wereldwijd de handen op elkaar voor onze kunstenaars in tal van artistieke branches. Van de vele uitblinkers van het afgelopen jaar noem ik er slechts een paar bij naam.

Zo werd Philippe Herreweghe bij zijn 70ste verjaardag tot ver buiten de grenzen in de bloemen gezet, theatermaker Ivo Van Hove viel al evenveel erkenning te beurt.

Schrijvers als Lize Spit en Jeroen Olyslaegers gingen dit jaar met internationale prijzen aan de haal, op de biënnale van Venetië sprak heel

Europa de lof van het Vlaams paviljoen met als pronkstuk de werken van fotograaf Dirk Braeckman.

Dat creatieve vermogen manifesteert zich evenzeer in technische en digitale innovatie. In veel van onze ondernemingen, vaak in de medische sector, vormt *Onderzoek & Ontwikkeling* de speerpunt van onze activiteit, met een uitstekende samenwerking tussen onze universiteiten en de farma-industrie.

Dankzij die focus op vernieuwing blijft de Vlaamse economie concurrentieel met die van de burens. Ik ga u niet vervelen met al te veel cijfers, maar toch... Vlaanderen exporteerde in 2016 voor 302 miljard euro aan goederen en diensten: liefst 70 % van die export speelde zich af binnen de Europese Unie.

Door zijn economische bloei bezorgt Vlaanderen extra brandstof aan Europa. Maar we mogen niet zomaar van eenrichtingsverkeer spreken. Als ons eigen Vlaanderen zo floreert, dan hebben we dat deels te danken aan de financiële injecties die Europa ons toedient. Het Junckerfonds is daarvan het bekendste voorbeeld, onze Kleine en Middelgrote Ondernemingen plukken er bij uitstek de vruchten van.

Sociaal Europa

Dames en heren,

In dat export- en importverhaal spelen onze havens een grote rol. Al een paar decennia noemen wij Vlaanderen de logistieke poort van West-Europa.

Die logistiek zorgde voor nieuwe jobs, die de afgebouwde tewerkstelling in de maakindustrie verving. Maar die logistiek, een bij uitstek grensoverschrijdende bedrijfstak, bracht de nodige problemen met zich mee, zeker omdat Vlaanderen een transitregio geworden is voor heel wat vrachtverkeer. Daarom is het goed dat Europa een eerste reeks wetgevingsinitiatieven voor het wegvervoer heeft genomen.

De handhaving van de sociale wetgeving en de detachering van werknemers binnen Europa vormt in deze sector, net als in de bouw, een heikel punt. Vlaanderen heeft er alle belang bij dat het binnen Europa pleit voor een eerlijke en gelijkgeschakelde verloning van alle Europese werknemers binnen deze sectoren. Dat komt zowel werknemers als werkgevers ten goede. Onze ondernemers in deze sectoren rekenen in dit voor Vlaanderen uiterst belangrijke dossier op een krachtvolle stem binnen de Europese Commissie.

Zwaktes

Binnen de sector van de logistiek laait op Europees niveau ook de discussie op over kilometerheffingen en CO2-uitstoot. Met dat laatste onderwerp raken we een gevoelige snaar.

Want Dames en heren, Vlaanderen heeft niet alleen sterke punten, ook zwakke. We moeten durven toegeven dat Vlaanderen het minder goed doet op het vlak van milieu en klimaat. In onze dichtbevolkte regio staan natuur en milieu meer en meer onder druk. Zonevreemde bossen geraken niet beschermd, natuurgebieden worden bedreigd in hun bestaan.

Hier biedt Europa de broodnodige bescherming. Een aantal van onze schaarse vlekken van ongerepte natuur worden dankzij Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen, beschermingsregels als Natura 2000 gevrijwaard. Europa zorgt er dus voor dat in Vlaanderen het broze evenwicht tussen economie en ecologie niet volledig op de helling komt te staan.

Een beetje gezond boerenverstand volstaat om te beseffen dat de bloedhete zomerdagen, tropische stortbuien en stukgevroren fruitbloesems op veel te korte termijn in onze contreien zijn opgedoken om nog van een natuurlijke klimaatverandering te kunnen spreken. We hebben dus geen wetenschappers of statistieken nodig om vast te stellen dat de klimaatverandering wel degelijk plaatsvindt. En dat wel degelijk de mens verantwoordelijk is voor de opwarming van onze planeet, onze enige planeet.

In het klimaatakkoord van Parijs heeft de Europese unie zich geëngageerd om tegen 2030 het aandeel van hernieuwbare energie tot 27 % op te krikken. Met een reductie van 35 % ten opzichte van 2005 moet België net als al zijn buurlanden een extra inspanning leveren.

De klimaatzaak is een bij uitstek grensoverschrijdend dossier, maar Vlaanderen moet zich ook op dat vlak een voortrekker tonen door de lat voor zichzelf hoger te leggen. Wij zijn een ambitieuze en sterke regio, wij zijn sterk en inventief genoeg om die uitdaging aan te gaan.

Vorig jaar werd daartoe in het Vlaams parlement de Commissie voor de Opvolging van het Klimaatbeleid in Vlaanderen opgericht. Op 19 december 2016 legde die haar syntheserapport neer en dat werd aansluitend kamerbreed goedgekeurd in het Vlaams Parlement.

Het is de vaste intentie van het Vlaams Parlement om op basis van dat rapport de kar te trekken in de verdere gesprekken met de andere parlementen in ons land. Daaruit moeten breed gedragen afspraken komen, waarmee ons land zich zonder schaamrood op de lippen op de nieuwe klimaatop van november dit jaar in Bonn kan presenteren.

Handelsakkoorden

Dames en heren,

Een economisch welvarend Europa vraagt handelsakkoorden, een sociaal Europa vraagt een consensus tussen de lidstaten, een milieubewust Europa beschermt zijn groene longen, een wereldwijd klimaatplan vraagt afspraken met iedereen.

Zeker als welvarende regio hebben wij alle belang bij goede relaties, goede afspraken en goede akkoorden binnen de Europese Unie, maar ook daarbuiten.

Voor die internationale akkoorden hebben we een sterke, autonome, Vlaamse diplomatie nodig. Nog al te vaak worden wij in andere Europese landen geconfronteerd met het achterhaalde en ronduit foute idee dat België een Franstalig land is. Het wordt de hoogste tijd dat dat vooroordeel uit de wereld geholpen wordt.

In dat verband kregen we recent nog een heel slecht signaal. De aanstelling van een Nederlands-onkundige tot voorzitter van de Koninklijke Belgische Voetbalbond vormt een onwelriekend staaltje van het fossiele 'Belgique à papa'. Op internationale voetbalvergaderingen zullen zes en half miljoen Vlamingen op eentalig Franse wijze vertegenwoordigd worden. Dat is een schabouwelijke kaakslag voor de meerderheid van de bevolking in dit land.

Vandaar dat we ons pleidooi moeten herhalen om een eigen Vlaams diplomatiek apparaat uit te bouwen en een volwaardig Vlaams ministerie van Buitenlandse Zaken. De missies van Vlaamse parlementaire delegaties hebben op dat vlak al wat paden geëffend. Recente werkbezoeken van Vlaamse parlementaire delegaties aan Groot-Brittannië en de Verenigde Staten konden qua timing moeilijk beter vallen gezien de turbulente politieke ontwikkelingen in die beide landen en de nood aan vernieuwde handelsakkoorden met die beide economische partners.

Buurlanden

Hoog in de lijstjes van de Vlaamse export en import staat ook Duitsland. Met onze oosterburen heeft Vlaanderen recent bezoeken uitgewisseld op parlementair niveau. Onlangs nog was een delegatie van de zestien Duitse Bundesländer op bezoek in ons Parlement.

Hessen, Baden-Württemberg, Saksen, Beieren en niet in het minst het aangrenzende Nordrhein-Westfalen zien de noodzaak in van een hechtere omgang met Vlaanderen, een regio waarvan ze ontdekken dat ze erg verwant is aan hun eigen regio's.

Duitsland is zich bewust van onze strategische positie. Dat mocht ik ervaren bij een bezoek aan de Frankfurter Buchmesse eind vorig jaar. Samen met Nederland was Vlaanderen daar de literaire eregast.

Vlaanderen en Nederland profileerden zich daar als nauw verwante entiteiten, aan elkaar vastgeklonken door een gemeenschappelijke taal en cultuur. Die Buchmesse was slechts één van de exponenten van een doorgedreven Vlaams-Nederlandse samenwerking, waarvoor ik hier op deze plek exact 12 maanden geleden een lans brak.

Ik sloot me toen aan bij de denkpiste, die premier Rutte voorstelde in de toespraak tot ons Vlaams Parlement in november 2015. Hij suggereerde nauwere samenwerking op havengebied, met als einddoel een grote cluster van maritieme economie aan de Noordzee.

Ik kan nog tal van andere landen en regio's opnoemen waarmee we in de toekomst almaar vaker overleg zullen moeten plegen binnen het kader van Europa, want de stem van een autonoom Vlaanderen MOET gehoord worden.

Volgens het principe van *in foro interno, in foro externo* zijn de rol en de bevoegdheden van Vlaanderen al flink opgewaardeerd, in de praktijk moeten wij dat principe nog veel vaker toepassen.

Wallonië heeft op dat vlak baanbrekend werk verricht met zijn houding in de goedkeuring van het CETA-handelsakkoord met Canada. De Waalse regeringsleider kon ten tijde van zijn veto op weinig begrip rekenen van Vlaanderen. Zowel de argumenten van de Waalse Regering als de timing van hun afwijzing vonden geen genade in de ogen van de Vlaming. Erg

logisch was dat, de economische realiteit leert ons alweer dat voor Vlaanderen veel meer handelsbelangen op het spel staan dan voor Wallonië. Toch heeft de houding van Paul Magnette en zijn ploeg de ogen geopend van Europa, Canada en de rest van de wereld. Sinds het CETA-dossier weet iedereen dat een regio haar veto kan stellen binnen Europa.

Ook Vlaanderen heeft dat recht op zelfbeschikking nu al en wij moeten dat met gezond verstand benutten, in het belang van onze regio, maar ook in het belang van heel Europa.

Zelfbeschikking

Wie zijn kans op zelfbeschikking de laatste maanden sterk heeft zien achteruitgaan, is Schotland. Vooral omdat het Verenigd Koninkrijk voor een Brexit gestemd heeft. Precies in dat land, dat niet meer tot de Europese Unie wenst te behoren, is pijnlijk duidelijk geworden hoezeer de regio's nood hebben aan meer zelfbeschikkingsrecht.

De belangen van Schotten, Ieren, Noord-Ieren en Welshmen liggen mijlenver van wat in Londen beslist werd en wordt. Zelfs al laat de laatste verkiezingsuitslag in Schotland uitschijnen dat de tijd niet rijp is voor een nieuw onafhankelijkheidsreferendum, toch kan een score van 36,9 % nationalistische stemmen moeilijk dubbelzinnig geïnterpreteerd worden. Het is de taak van Londen om daar op een volwassen manier mee om te gaan.

Dat kan in Spanje absoluut niet gezegd worden van de wijze waarop Madrid vooraanstaande Catalaanse politici met celstraffen bedreigt omdat ze het wettige streven van hun volksgenoten ondersteunen door zo iets democratisch als een volksraadpleging uit te schrijven.

In een recent verleden nog konden we uit de mond van sommige Europese gezagsdragers optekenen dat de keuze voor onafhankelijkheid van een deelstaat automatisch zou leiden tot excommunicatie uit de Europese Unie.

Brexit

De Brexit heeft dergelijke stellingname tot een uiting van hoogmoed herleid. Lidstaten en regio's moeten nog altijd autonoom kunnen uitmaken wat ze denken dat het best is voor zichzelf.

Anderzijds moeten we ons hoeden voor populisme. De Britten hebben zeer snel mogen ondervinden wat hun impulsieve uitstap tot gevolg heeft. Ze ontzeggen zich daarmee ook een aantal voordelen van het Europese lidmaatschap.

Zoals gezegd is het sleutelwoord dus overleg.

Om te beginnen tussen gewesten onderling, bijvoorbeeld voor heel concrete Vlaams-Waalse problemen, zoals waterbeheer over de taalgrens heen of de inplanting van windturbines in grensgebieden. De geluidsnormen rond Zaventem vormen een uitstekende testcase voor dergelijk overleg, waarbij Wallonië, Brussel en Vlaanderen zo snel mogelijk tot tastbare resultaten moeten komen door bereidheid tot een eerlijke spreiding van de geluidsoverlast.

Overleg is ook noodzakelijk tussen ons gewest en andere landen, bijvoorbeeld bij het afsluiten van handelsakkoorden met Groot-Brittannië. Eén principe moet daarbij voorop staan: zelfbeschikking van de regio. Zo is het van levensbelang voor Vlaanderen dat er gestreefd wordt naar een vriendelijke Brexit...

- met ambitieuze handelsverdragen,
- met uitwisselingsverdragen voor studenten die dezelfde fantastisch verrijkende mogelijkheden bieden aan onze jeugd als het huidige Erasmussysteem,
- met afspraken voor vrij verkeer van personen, die voldoende veiligheids garanties inbouwen.

Groot-Brittannië is voor Vlaanderen een veel te belangrijke partner om deze gesprekken exclusief over te laten aan federale instanties. Het leeuwendeel van de Belgische export komt uit Vlaanderen. Dus heeft Vlaanderen recht op een evenredig leeuwendeel in de onderhandelingsdelegatie voor de handelsakkoorden met Groot-Brittannië. Inclusief het voorzitterschap.

De Brexit is de ideale gelegenheid voor de verdere ontwikkeling van een zelfstandige Vlaamse buitenlandse politiek met eigen onderhandelaars. Pas als we over een volwaardig eigen diplomatiek apparaat beschikken, zullen we als volwaardig partner worden beschouwd door Europa.

Geef Caesar wat Caesar toekomt, geen de regio's wat de regio's toekomt aan autonomie. Pas dan zal zich een nieuwe toekomst voor Europa kunnen aftekenen.

Toekomst van Europa

Europees Commissievoorzitter Juncker presenteerde begin maart een witboek met vijf toekomstscenario's voor Europa, gaande van een status quo tot veel meer gecentraliseerde bevoegdheden. In zijn vijf scenario's vonden we helaas niet meteen een Europa terug, dat resoluut kiest voor sterke autonome regio's.

Slechts één van zijn opties lijkt enige ruimte te bieden aan wat dit streven naar zelfbeschikking teweeg brengt: daarin schetst Juncker hoe lidstaten, die in kleinere groepen nauwer willen samenwerken, daartoe de kans moeten krijgen.

Maar ook deze optie lijkt sterk van bovenaf gestuurd, terwijl echte democratie gevoed wordt vanuit een regionale basis. De realiteit toont dat gelijkgestemde regio's door hun affiniteiten elkaar op natuurlijke wijze zullen vinden en met elkaar de handen in elkaar zullen slaan.

Vlaanderen lijkt ons klaar om bij een dergelijke evolutie zijn plaats tussen de voortrekkers met verve te vervullen.

Slot

Dames en Heren,

Vlaanderen mag de Europese Unie in deze complexe tijden niet de rug toekeren en ook niet uit het oog verliezen. Integendeel, Vlaanderen moet de Europese Unie actief mee uitbouwen.

Tegelijkertijd moet de Europese Unie rekening houden met de specifieke situaties van alle regio's binnen haar grenzen. Dus ook met de Vlaamse. Daarom is het van belang dat de Vlaming correct en systematisch wordt betrokken bij wat er reilt en zeilt op het niveau van de besluitvorming binnen de Europese Unie.

Dat Europa Vlaanderen erkent als een sterke regio met een grote autonomie. Pas dan zal elke Vlaming zich betrokken voelen bij het grote

Europese project. Pas dan zal Vlaanderen zich voluit engageren in dit Europa van de volkeren.

En dan zal Vlaanderen zich nog sterker profileren als een voortrekker in het Europese verhaal, als een van sterkste regio's binnen een welvarend en democratisch Europa.

Ik dank u voor uw aandacht.

11 juli 2017

Jan Peumans,
Voorzitter Vlaams Parlement

Alleen het gesproken woord telt.